

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2024
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(α)

ΤΑΞΗ: Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Σάββατο 27 Απριλίου 2024

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

1ο υποερώτημα

Σύμφωνα με το UNDP στις μέρες μας συνεχίζουν να παρατηρούνται κοινωνικά και έμφυλα στερεότυπα, καθώς η συντριπτική πλειοψηφία των ανθρώπων παγκοσμίως -άσχετα με το φύλο τους- πιστεύει σε κάποια από αυτά, παρά τη γενικότερη άνοδο του βιοτικού επιπέδου. Η έρευνα φανερώνει πως οι στερεοτυπικές αντιλήψεις οδηγούν στη βία κατά των γυναικών και στην καταπάτηση των δικαιωμάτων τους, αφού διαιωνίζονται εδώ και χρόνια στους τομείς της πολιτικής, της εργασίας και της εκπαίδευσης.

2ο υποερώτημα

1. Γ, 2. Α, 3. Γ, 4. Γ, 5. Β

3ο υποερώτημα

Ο αρθρογράφος με τον τίτλο του προσπαθεί να δείξει άμεσα και σύντομα πως τα έμφυλα στερεότυπα συνεχίζουν να επικρατούν στις σύγχρονες κοινωνίες. Παρατηρείται η μεταφορική χρήση της γλώσσας («βαθιά ριζωμένα») και η χρήση των εισαγωγικών, για να δηλώσει παραστατικά πόσο δύσκολο είναι να αντιμετωπιστούν αυτές οι παρωχημένες αντιλήψεις. Επίσης, χρησιμοποιεί και τη διπλή τελεία στην αρχή του τίτλου, δείχνοντας πως αυτό υποστηρίζεται από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, ώστε να δώσει κύρος και αξιοπιστία στα όσα θα αναλύσει παρακάτω. Ως προς την επικοινωνιακή του αποτελεσματικότητα, ο τίτλος κρίνεται επιτυχημένος, καθώς προβληματίζει τους αναγνώστες και προσελκύει το ενδιαφέρον τους, τόσο με την αναφορά στον ΟΗΕ, όσο και με την χρήση μεταφορικού λόγου.

4ο υποερώτημα

- α. Τα εισαγωγικά σε αυτήν την περίπτωση χρησιμοποιούνται μεταφορικά, γιατί ο πομπός θέλει να δείξει πως οι προκαταλήψεις δυσκολεύουν τις γυναίκες να έχουν μια ισότιμη αντιμετώπιση στην κοινωνία. Με αυτόν τον τρόπο, καταφέρνει να αποδώσει παραστατικότερα το νόημα του και το κείμενο να γίνει πιο κατανοητό.

- β. Τα εισαγωγικά σε αυτή την περίπτωση χρησιμοποιούνται από τον συγγραφέα για να παραθέσει αυτούσια τα λόγια του διευθυντή του UNDP. Πρόκειται για ευθύ λόγο που επιλέγεται για να δώσει περισσότερη αξιοπιστία, αλλά και ζωντάνια στο κείμενο.
- γ. Το θαυμαστικό σε αυτήν την περίπτωση χρησιμοποιείται για να τονίσει πόσο σημαντικό είναι να υπάρχει σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανάμεσα στα φύλα. Έτσι, δίνει έμφαση στη συνεργασία όλων μας για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Μονάδες 6**5ο υποερώτημα**

Σε αυτήν την πρόταση ο συγγραφέας επιλέγει να χρησιμοποιήσει την παθητική σύνταξη. Η μετατροπή θα γίνει ως εξής:

«Τα τελευταία 10 χρόνια οι κοινωνίες δεν σημείωσαν καμία πρόοδο στον περιορισμό των έμφυλων στερεοτύπων».

Μονάδες 4**ΘΕΜΑ Β**

Κείμενικό είδος: Επιχειρηματολογικό κείμενο - προσχεδιασμένος προφορικός λόγος

Τύπος Κειμένου: Ομιλία

Πομπός: Ομιλητής/ομιλήτρια – εκπρόσωπος σχολικής κοινότητας

Δέκτης: Σύεδροι της Βουλής των Εφήβων

Γλώσσα: Αναφορική λειτουργία

Ύφος: Σοβαρό με στοιχεία οικειότητας

Προσφώνηση: Συνάδελφοι Βουλευτές,

Πρόλογος:

Διάγουμε μια περίοδο, κατά την οποία η κοινωνία εκτρέπεται σε ταξινομημένες αντιλήψεις και χαρακτηρισμούς που αποδίδονται στα μέλη μιας ομάδας. Τα στερεότυπα, παρόλη την αύξηση του μορφωτικού επιπέδου στις κοινωνίες του δυτικού κόσμου, έχουν γίνει μέρος των κοινωνικών μας σχέσεων και της ευρύτερης ιδεολογικής μας προσέγγισης. Με αφορμή την ευκαιρία που μου δίνεται, από αυτό το βήμα θα ήθελα να αναφερθώ στις μορφές στερεοτύπων που διατρέχουν την κοινωνία μας, αλλά και να προτείνω μερικούς τρόπους αποφυγής τους.

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: ΜΟΡΦΕΣ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΝ

- **Έμφυλα Στερεότυπα:** Αποτελούν συντηρητικές αντιλήψεις σχετικά με τον πολυσχιδή ρόλο που αποδίδουν στη γυναίκα (εργαζόμενη, νοικοκυρά, μητέρα, σύζυγος, κοινωνικό ον) σε αντίθεση με τον μονομερή ρόλο του άντρα.

- Αφορά την τοξική πατριαρχία και την υποτίμηση της γυναικείας παρουσίας στην οικογένεια, την έλλειψη οικονομικής της ανεξαρτησίας και αυτόβουλης παρουσίας ως μέλος της.
- Η αντιμετώπιση της γυναίκας ως προϊόν ηδονής και φορέας κάλλους, υποτιμώντας την πνευματική της υπόσταση στο πλαίσιο της κοινωνικής της παρουσίας.
- **Επαγγελματικά Στερεότυπα:** Η διάκριση των επαγγελμάτων σε πνευματικά και χειρωνακτικά με συνακόλουθη την υποτίμηση των δεύτερων. Η νοοτροπία που έχουμε υιοθετήσει ότι ο πνευματικός μόχθος είναι ανώτερος από το σωματικό που καταβάλλει κάποιος στη αντίστοιχη εργασία του.
- Το κοινωνικό κύρος που συνοδεύει συντηρητικά την οπτική μας στην επιλογή επαγγέλματος και σχετίζεται κυρίως με τις επιστήμες υγείας και με τις επιστήμες που αφορούν την απονομή δικαιοσύνης.
- Η υπερβολικά υλιστική προσέγγιση της δυνάμικης εργασίας μας που υποτιμά τα πραγματικά talenta και τις κλίσεις μας.
- Οι εργασιακοί αποκλεισμοί κοινωνικών ομάδων (μετανάστες, ΑΜΕΑ κτλ.) και η περιορισμένη στατιστικά εργασιακή ανέλιξη της γυναίκας σε θέσης ευθύνης.
- **Διεθνικά Στερεότυπα:** Ο αποκλεισμός των μεταναστών από την κοινωνική και εργασιακή ζωή. Θεωρούνται ανεπιθύμητοι και «βάρος» για τη χώρα και το γηγενή πληθυσμό της.
- Η γενίκευση μεμονωμένων χαρακτηρισμών ενός λαού και η πρόσδοση ευρύτερων ιδιοτήτων σε αυτούς. (π.χ. οι Έλληνες είναι τεμπέληδες, οι Γερμανοί εξουσιαστικοί κτλ.)
- Η διεύρυνση της αντιπαλότητας από το πεδίο γεωπολιτικών συγκρούσεων που μπορούν να έχουν δύο λαοί, στον τομέα της συλλογικής αντίληψης ότι ο ένας είναι ανώτερος πολιτιστικά από τον άλλον.
- **Ταξικά Στερεότυπα:** Η διάκρισή τους ανάλογα με την οικονομική τους επιφάνεια που συνοδεύεται από υλικές κτήσεις και όχι πνευματικές κατακτήσεις.
- Η οριοθέτηση κοινωνικών τάξεων αποτελεί εξ αρχής καταστρατήγηση της ισονομίας και ισοπολιτείας ενός συνόλου.
- Η ταξική διάκριση επεκτείνεται από τον τρόπο ένδυσης και συμπεριφοράς μέχρι και τα κριτήρια που θέτει κάποιος στις επιλογές επαγγέλματος και συντρόφου του.
- **Ηλικιακά Στερεότυπα:** Η προσέγγιση των ηλικιωμένων ως μη παραγωγικών μονάδων της κοινωνίας που βαραίνουν τα δημόσια ταμεία με τις συντάξεις και τα επιδόματά τους.
- Η προσέγγιση τους ως βάρος για την οικογένειά τους ειδικά όταν υπάρχει αδυναμία αυτοεξυπηρέτησης των καθημερινών τους αναγκών.
- Η προκατάληψη ότι αποτελούν φορείς συντηρητισμού και οπισθοδρομικών αντιλήψεων, αφού χαρακτηρίζονται από προγονοπληξία.
- Είναι ιδιόμορφοι χαρακτήρες που επιτείνουν το χάσμα γενεών με τις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες και έχουν αδυναμία συμφιλίωσης με το χρόνο.

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΝ

- Η πνευματική καλλιέργεια που πρέπει να προσδώσει η οικογένεια στα μέλη της μέσω της αγωγής. Για παράδειγμα, η επαφή με χώρους τέχνης και πολιτισμού θα μεταδώσει στα μέλη της ανθρωπιστικές αξίες.
- Η εκπαίδευση πρέπει να διαπνέεται από ανθρωπιστικά ιδεώδη. Να αναπτύσσεται ο σεβασμός προς το συνάνθρωπο, η ανάδειξη κριτικής σκέψης, η άρση των προκαταλήψεων και των ρατσιστικών διακρίσεων.
- Η αυτομόρφωση που παρέχει τη δυνατότητα πολυπρισματικής θέασης των πραγμάτων θα αναπτύσσει την νοοτροπία αμφισβήτησης παγιωμένων αντιλήψεων, μέσω της άσκησης του νου και του σώματος στη γνήσια ψυχαγωγία (βιβλίο, θέατρο, μουσική, εθελοντικές δράσεις, προσφορά στην κοινωνία των πολιτών).
- Τα Μ.Μ.Ε. να επιτελέσουν τον εκπαιδευτικό τους ρόλο με την εκπομπή επιμορφωτικών μηνυμάτων για το σεβασμό στη διαφορετικότητα, την οικουμενικότητα και τη διαπολιτισμική συνείδηση. Να παρέχουν αντικειμενική πληροφόρηση μέσω της τήρησης της δημοσιογραφικής δεοντολογίας.
- Οι πνευματικοί άνθρωποι να αφυπνίσουν τις συνειδήσεις των ανθρώπων με την ενεργή εμπλοκή τους στα κοινωνικά δρώμενα, να προσδώσουν ορθά πρότυπα στη νέα γενιά ενάντια σε αθεμελίωτες κρίσεις που παραμορφώνουν την πραγματικότητα. Να λειτουργήσουν συμβουλευτικά μέσα από δράσεις των ομάδων εκπροσώπησης του σχολείου πάνω στο θέμα των κοινωνικών στερεοτύπων.
- Ενίσχυση του κράτους πρόνοιας και δικαίου με την παράλληλη έμπρακτη βοήθεια σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.
- Προάσπιση των δημοκρατικών δικαιωμάτων και εφαρμογή της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ. Ο περιορισμός του κοινωνικού αποκλεισμού και των στερεοτύπων ως στάση ζωής και ηθικής διάστασης της έννοιας «δημοκράτης πολίτης».

Επίλογος:

Ολοκληρώνοντας αυτήν την ομιλία μου, αγαπητοί Βουλευτές, θεωρώ πως με την αгаστή συνεργασία όλων των φορέων θα βιώσουμε ένα μέλλον μακριά από δεισιδαιμονίες και προλήψεις που σίγουρα δεν χαρακτηρίζουν ένα σύγχρονο πολιτισμό. Σας καλώ όλους να αναλάβουμε την ευθύνη που μας αναλογεί στην προσπάθεια περιορισμού των στερεοτύπων και των αποκλεισμών που απορρέουν από αυτά.

Αποφώνηση: Ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Αντίθεση: «...όσο και αν φθείρονται...όσο και αν αλλοιώνονται τα σώματα... μένει στις επιθυμίες... ταυτίσεις». Η συγκεκριμένη αντίθεση αναδεικνύει τη διαχρονικότητα της ομορφιάς των γυναικών μέσα στο πέρασμα του χρόνου που σημαδεύτηκαν τόσο από ευχάριστες όσο και από δυσάρεστες στιγμές. Η φθορά της μορφής και του σώματός της γυναίκας δεν είναι ικανή να σβήσει την παρουσία της από τις ερωτικές επαφές, από τα δράματα, τους χωρισμούς, τα ποιήματα. Η γυναικεία ομορφιά αφήνει ανεξίτηλο το στίγμα της και εμπνέει τους ποιητές που την υμνούν στα ποιήματά τους αιώνες τώρα.

Επανάληψη: α): «...που άλλαξαν τη ζωή μας». Με την επανάληψη αποτυπώνεται με έμφαση η καταλυτική επίδραση της γυναικείας υπόστασης στη ζωή όλων των ανθρώπων. Επιπλέον, τονίζεται η παρουσία και η επιρροή της στα ευχάριστα ή και δυσάρεστα συμβάντα της ζωής. **β):** «ρόδα αειθαλή». Μέσα από την επανάληψη και την παρομοίωση των γυναικών με ρόδα αειθαλή αισθητοποιείται η βαθιά αγάπη που τρέφει η ποιητική φωνή για το γυναικείο φύλο. Γι' αυτόν είναι ρόδα, τριαντάφυλλα που δεν χάνουν την ομορφιά, τη δροσιά και τη ζωντάνια τους, όσα χρόνια κι αν περάσουν. Πάντα θα είναι το κεντρικό θέμα στον λόγο τον δικό του και των ποιητών.

Γ2. Το ποιητικό υποκείμενο επέλεξε το γ' ρηματικό πρόσωπο προκειμένου να προσδώσει αντικειμενικό και ουδέτερο χαρακτήρα στην οπτική του, όσον αφορά το γυναικείο φύλο και γενικά την παρουσία του στην ποίηση. Η αναλλοίωτη ομορφιά των γυναικών που άλλαξαν τη ζωή αποτελεί πηγή έμπνευσης για τους ποιητές και αυτή τη βεβαιότητα την εκφράζει με τρόπο που να είναι αποδεκτή απ' όλους τους αναγνώστες. Έτσι, ο λόγος του καθίσταται ευρέως αποδεκτός, πιο έγκυρος και το ύφος του απρόσωπο.

ΘΕΜΑ Δ

Το συγκεκριμένο ποίημα είναι ένας ύμνος στο γυναικείο φύλο. Η γυναίκα για το ποιητικό υποκείμενο κατέχει σημαντικό ρόλο σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής. Η ομορφιά της, εξωτερική και εσωτερική, δεν αλλοιώνεται με το πέρασμα των χρόνων και παραμένει ζωντανή στους έρωτες, τους χωρισμούς, τα άγνωστα δράματα, στα ποιήματα που αφιερώνονται σε αυτές. Η μεταμορφωτική της δύναμη είναι ισχυρότερη από τη δύναμη εκατό επαναστάσεων, καθώς αλλάζει βαθύτερα και πιο ουσιαστικά τις ζωές όλων αυτών που έχουν το προνόμιο να απολαμβάνουν τις ανεκτίμητες ευεργεσίες της.

Δικαιολογημένα, λοιπόν, εμπνέει τον λόγο των ποιητών, αφού η αξία της είναι διαχρονική, όπως και η επιρροή της στις ζωές όλων των ανθρώπων. Με τους πολλαπλούς και αντικρουόμενους ρόλους που αναλαμβάνει αποτελεί διαχρονική πηγή έμπνευσης για πολλές καλλιτεχνικές δημιουργίες. Γι' αυτό και οι ποιητές που συναισθάνονται περισσότερο απ' όλους τη μοναδικότητα και το μεγαλείο της δύναμής της, την εξυμνούν εδώ και αιώνες.